

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ПЕСТИЦИДІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

М.Г. Проданчук, І.В. Лепьошкін, О.П. Кравчук, А.П. Гринько,
М.В. Величко, М.В. Бабяк, М.І. Лепьошкіна

ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя МОЗ України», м. Київ, Україна.

РЕЗЮМЕ. У статті досліджуються аспекти Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, де важливою частиною є положення про створення зони вільної торгівлі, яка передбачає приведення Україною своїх технічних регламентів і процедур у відповідність з європейськими. При цьому особливу увагу приділено вимогам гармонізації вітчизняних нормативно-правових актів, що стосуються розміщення на ринку хімічної продукції, в тому числі пестицидів, а також якості та ідентичності їх досліджень з метою оцінки рівня небезпеки для здоров'я людини і навколишнього середовища.

На думку авторів, основним елементом тотожності якості даних для оцінки хімічних речовин, служить використання принципів належної лабораторної практики при проведенні досліджень, прийнятих Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Накреслено завдання щодо вирішення зазначених проблем під час проведення досліджень пестицидів у польових умовах.

Ключові слова: ОЕСР, засоби захисту рослин, належна лабораторна практика, польові дослідження, стандартні операційні процедури.

З появою нових технологій та глобальним погіршенням екологічної ситуації на планеті існуюча система харчової безпеки вимагає постійної модернізації [1]. Через харчові продукти до організму людини з довілля може потрапляти до 70% токсинів різної природи [2].

Впровадження систем управління безпечністю харчових продуктів у зв'язку з динамічним зростанням різновидів біологічних загроз спонукає провідні країни світу до гармонізації їхніх законодавств. Принципи щодо забезпечення біологічної безпеки є важливою складовою політики ЄС в галузі екології, охорони здоров'я та захисту прав споживачів. Сьогодні можна констатувати, що європейські стандарти в цій сфері є найбільш високими у світі.

27 липня 2014 року Президентом України та керівництвом Європейського Союзу, главами держав і урядів було підписано економічну частину Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (далі Угода) [3]. Ключовим елементом Угоди є положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ). Робота над створенням ЗВТ, серед іншого, полягатиме в приведенні своїх технічних регламентів, процедур, санітарних і фітосанітарних заходів, а також заходів щодо

безпеки продуктів харчування у відповідність з європейськими.

Відповідно до статті 56 Угоди Україна вживатиме необхідних заходів з метою поступового досягнення відповідності з технічними регламентами ЄС і системами стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС і зобов'язується дотримуватися принципів і практик, викладених в актуальних Рішеннях та Регламенті ЄС [4]. Важливим аспектом Угоди є також співпраця у сфері науки і технологій. Дане співробітництво здійснюватиметься завдяки активізації роботи з різними багатогалузевими організаціями, зокрема з Організацією економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) [4]. ОЕСР – міжнародна організація, членами якої нині є 34 країни. 70 країн, включно з Україною, мають статус партнерів ОЕСР, беручи участь у багатьох сферах її діяльності. ОЕСР була створена в 1961 році на базі Європейської організації економічного співробітництва, заснованої для управління за допомогою США і Канади в рамках Плану Маршала по реконструкції Європи після Другої Світової війни. З моменту заснування ОЕСР її діяльність спрямована на зміцнення і підвищення ефективності економік країн-учасників.

Крім того, на ОЕСР покладено функції розробки науково-технічної політики, а також вирішення соціальних питань [5]. ОЕСР серед інших видів діяльності велику увагу приділяє питанням гармонізації регулювання обігу хімічної продукції, в тому числі й пестицидів.

Незадоволеність урядів і представників промисловості різних держав якістю неклінічних досліджень, на результатах яких ґрунтується оцінка рівня небезпеки виробленої продукції у випадку охорони здоров'я людини та навколишнього середовища, стала причиною встановлення державами – членами ОЕСР критеріїв для проведення подібних досліджень.

Щоб уникнути використання різних схем виконання подібних досліджень, що могло б стати на заваді міжнародній торгівлі хімічними речовинами, держави – члени ОЕСР вирішили здійснити міжнародну гармонізацію методів випробувань і належної лабораторної практики. У 1979 – 1980 рр. міжнародна група експертів, створена відповідно до спеціальної програми з контролю хімічних речовин при використанні організаційних і наукових методів і досвіду, отриманих з різних національних і міжнародних джерел, розробила документ ОЕСР «Принципи належної лабораторної практики» (OECD. Principles of Good Laboratory Practice). Ці "Принципи належної лабораторної практики" були прийняті Радою ОЕСР у 1981 р. та переглянуті в 1997 р., як додаток до рішення Ради ОЕСР про взаємне прийняття даних при оцінці безпечності хімічних речовин [6].

У рамках другого консенсусного симпозиуму ОЕСР щодо належної лабораторної практики, що відбувся 21-23 травня 1991 р. у місті Вейл, штат Колорадо (Vail, Colorado), експерти обговорили і дійшли згоди щодо питань застосування принципів належної лабораторної практики до досліджень у польових умовах (польових дослідженнях). У ході цього симпозиуму вдалося досягти згоди в питаннях управління польовими дослідженнями в контексті дотримання Принципів GLP та інтерпретації таких термінів: дослідження, випробувальний майданчик, керівник дослідження, обов'язки адміністрації випробувального центру, забезпечення якості і т.п., та їх застосування в даному

контексті. Погоджений документ – це керівництво з інтерпретації відповідних Принципів GLP по відношенню до польових досліджень [7]. Мета "Принципів належної лабораторної практики" – забезпечити просування застосування принципу оцінки якості даних, одержаних в результаті досліджень хімічних речовин.

Принципи належної лабораторної практики (GLP) – це перш за все, система забезпечення якості, що має відношення до процесів організації, планування, порядку проведення та контролю досліджень хімічних речовин у сфері охорони здоров'я людини та безпеки навколишнього середовища, а також оформлення, архівування та подання результатів цих випробувань. Одним з найважливіших елементів GLP є розробка і впровадження стандартних операційних процедур – СОПів (standard operating procedures; SOPs). Це докладні письмові інструкції, що містять опис процесів проведення досліджень або іншої діяльності, як правило, не представлених детально в планах дослідження або інструкціях з проведення досліджень, і призначені для досягнення однаковості при здійсненні певної діяльності, в тому числі при польових дослідженнях пестицидів [6]. Принципи GLP містять рекомендовані стандарти управління широким спектром вивчення хімічних речовин, що проводяться з метою регулювання чи інших оціночних цілей. Згідно з цими принципами передбачено наступні види експертних, лабораторних та польових досліджень пестицидів:

- дослідження фізико-хімічних властивостей;
- токсикологічні дослідження, призначені для оцінки впливу на здоров'я людини (короткострокові та довгострокові);
- екотоксикологічні дослідження, призначені для оцінки впливу на навколишнє середовище (короткострокові та довгострокові);
- екологічні дослідження, призначені для оцінки характеру поведінки хімічної речовини в навколишньому середовищі (транспортування, біодеградація та біо накопичення).

До загальної класифікації екологічних досліджень входять вивчення, призначені для встановлення ідентичності та залиш-

кових кількостей пестицидів, метаболітів і споріднених сполук з метою оцінки допустимих меж та іншого впливу на харчовий раціон.

Обсяг вивчення пестицидів у польових умовах, їх залишкових кількостей, метаболізму є істотною проблемою через те, що плани дослідження, умови, методи і результати значно відрізняються від традиційних токсикологічних досліджень, що проводяться у випробувальному центрі [7].

Польові дослідження пестицидів передбачають експериментальну діяльність, здійснювану за межами звичайної лабораторної обстановки, наприклад на земельних ділянках, у зовнішніх водоймах або теплицях, часто в поєднанні з діяльністю, що виконується в лабораторії; або дослідження, яке виконується послідовно (одне за одним) – спочатку дослідження в польових умовах, а потім у лабораторному приміщенні або навпаки.

Дослідження пестицидів у польових умовах передбачають експерименти у випробувальному центрі (але не обмежуються ними) для визначення:

- кількості залишків;
- ступеня фотодеградації;
- метаболізму в рослинах;
- метаболізму в ґрунті;
- поглинання речовин сільськогосподарськими культурами у сівозміні;
- розкладання в ґрунті;
- біонакопичення;

Термін «випробувальний центр» у контексті поняття «дослідження в польових умовах» може стосуватися кількох «випробувальних майданчиків», розташованих в одній або декількох географічних точках, де проводять етапи або компоненти одного загального дослідження [6]. Різні випробувальні майданчики можуть включати в себе (але не обмежуватися цим):

- науково-дослідну лабораторію(ii), де проводиться визначення тестувальних/стандартних об'єктів (в тому числі визначення ідентичності, чистоти, концентрації, стабільності, а також інші супутні види діяльності);
- один або кілька сільськогосподарських або інших внутрішніх і зовнішніх майданчиків (наприклад, теплиць), де випробовуваний або стандартний об'єкт (зразок) застосовується в тест-системі;

- у деяких випадках приміщення для переробки, де зібраний урожай обробляється для виготовлення інших продуктів, наприклад переробки томатів на сік, пюре, пасту або соус;

- одну або кілька лабораторій, де зібрані зразки (у тому числі зразки, отримані після переробки) аналізуються або оцінюються іншим способом на наявність у них хімічних або біологічних залишків [7].

У контексті досліджень у польових умовах залишків або стану довкілля тестований об'єкт, як правило, являє собою діючу активну речовину або суміш (композицію), що складається з діючої активної речовини (речовин) і одного або декількох інертних компонентів, наприклад емульгаторів. Інші дослідження на рослинах і ґрунті в польових умовах призначені для вивчення зміни - метаболізму речовин, що входять до складу тестованого об'єкта, для цього використовують хімічні речовини з радіоактивною міткою. Тестований об'єкт може бути речовиною аналітичної чистоти або технічної якості, приготовлений на польовому випробувальному майданчику безпосередньо перед застосуванням.

При проведенні польових досліджень можливе також існування декількох юридичних осіб, які є «адміністрацією випробувального майданчика». Вона, головним чином, несе відповідальність за наявність персоналу, приміщень, обладнання та матеріалів на кожному випробувальному майданчику [7].

Головна адміністрація (адміністрація власне випробувального центру) повинна мати робочий договір з адміністрацією випробувального майданчика, а також взаємодіяти з нею щодо того, як і ким буде виконуватися програма по забезпеченню якості.

Призначення керівника дослідження - ключове рішення в процесі забезпечення проведення дослідження відповідно до принципів GLP.

У рамках своїх обов'язків він несе відповідальність за своєчасну підготовку плану досліджень та забезпечує умови для його виконання в польових умовах:

1) у разі необхідності, належним чином описані, тестовані та стандартні зразки (об'єкти) повинні бути доступні на випробувальних майданчиках;

2) забезпечує належну координацію між польовими (або виробничими) майданчиками і аналітичними лабораторіями для аналізу проб;

3) забезпечує проведення належного співставлення і архівування даних, отримуваних з польових, виробничих і лабораторних майданчиків.

Як правило, одна особа не здатна виконувати функцію забезпечення якості досліджень у польових умовах, для цього необхідна участь декількох співробітників [6]. В одних випадках всі дані особи можуть працювати за наймом в одній єдиній організації (в якій, наприклад, дослідження проводить спонсор), в інших – вони можуть працювати за наймом у кількох організаціях (наприклад, частково беручи участь у дослідженнях, які проводяться спонсором і частково – підрядниками). Крім того, необхідно забезпечувати ефективні зв'язки між керівником дослідження та/або відповідальними дослідниками, щоб персонал по забезпеченню якості був повідомлений про критичні точки діяльності. Випробувальні майданчики і приміщення (споруди), призначені для польових досліджень, як правило, представляють собою повністю або частково сільськогосподарські або фермерські будівлі, лісові угіддя, мезокосми або інші відкриті експериментальні майданчики [7]. Розташування дослідних майданчиків повинно бути вибрано таким чином, щоб забезпечувати мінімальну ймовірність стороннього втручання. Бажано майданчики розташовувати в зонах, вільних від внесення хімічних речовин, або там, де історично не були задокументовані випадки використання пестицидів (як для їх дослідження, так і для звичайного застосування).

Лабораторії, які проводять аналіз залишкової кількості пестицидів, зобов'язані бути інформовані про потенційну можливість забруднення як досліджуваної проби, так і стандартного зразка. Приміщення для зберігання тестових і стандартних зразків (об'єктів) на всіх випробувальних майданчиках повинні, за необхідності, підлягати моніторингу стану навколишнього середовища для забезпечення відповідності встановлених меж стабільності даних речовин. Необхідно також мати приміщення для належного зберіган-

ня та видалення пестицидів і відповідних відходів, щоб виключати можливість перехресного забруднення тест-систем, тестових або стандартних зразків або зібраних проб. Особливий акцент повинен бути зроблений на ключових процедурах польових досліджень, таких як зберігання тестованих об'єктів (зразків), збір даних у польових умовах, калібрування обладнання для внесення речовин, нанесення тестового об'єкта (зразка), збір і транспортування проб. Також необхідно включати до плану дослідження всі методи, призначені для використання при аналізі проб. Якщо до моменту підписання оригінального плану дослідження методи не були повністю розроблені або валідовані, то може знадобитися внесення змін до затвердженого плану дослідження. У плані дослідження повинні бути також передбачені всі особливі види аналізу, наприклад процедури підтвердження відповідності. З огляду на важливість заходів забезпечення якості при аналізі залишків пестицидів і екологічному аналізі, вони повинні бути вказані в СОП і/або в плані дослідження. Процедури з оцінки відтворюваності, відсутності інтерференції (перешкод) і підтвердження аналітичної ідентичності, як правило, теж включають до СОП та/або до плану дослідження [7].

Достовірність проведення польових досліджень базується на підставі повних і всеосяжних первинних даних. Первинні дані включають у себе робочі листи, записи, доповідні записки, зауваження або їх точні копії, які є результатом власних спостережень і дослідницької діяльності і необхідні для реконструкції та оцінки звіту про дане дослідження. У випадках, коли були підготовлені вірні копії первинних даних (наприклад, розшифровані дослівно диктофонні записи, підтвержені датою і верифіковані вірним підписом), вірна копія або вірна стенограма може стати вихідним джерелом в якості первинних даних. Прикладами первинних даних є фотографії, мікрофільми, мікрофіші та їхні копії, комп'ютерні роздруківки, магнітні носії, включаючи диктофонні записи спостережень і записи свідчень автоматизованих приладів. Однією з потенційних проблем, пов'язаною з віддаленими випробувальними майданчиками, є тимчасове збе-

рігання матеріалів поточного дослідження до їх передачі до архіву після завершення дослідження. Тимчасові сховища на всіх випробувальних майданчиках повинні відповідати вимогам забезпечення цілісності матеріалів дослідження [7].

Глобалізація процесу реєстрації пестицидів у країнах-членах ОЕСР і в Європейському Союзі, зокрема, проявляється в уніфікації нормативно-методичного забезпечення системи реєстрації пестицидів і методів тестування ЗЗР. Тільки використовуючи стандартні уніфіковані експериментальні методи визначення фізико-хімічних властивостей пестицидів, показників їх поведінки в навколишньому середовищі, токсичності для людини і екотоксичності, можна отримати відтворювані та порівняльні дані для подальшої класифікації небезпеки пестицидів і оцінки їх ризику. Найбільш широко в багатьох країнах з цією метою використовуються керівництва ОЕСР з випробувань хімікатів. Експериментальні методи, які рекомендовані ОЕСР для тестування пестицидів, розроблені в рамках великої програми підготовки посібників з випробувань хімікатів, яка почала виконуватися з 1980-х років. Нині підготовлено близько 150 методів тестування, багато з яких можна застосувати й до пестицидів [8].

Слід відзначити, що в Європі існує єдиний принцип регулювання належної лабораторної практики, який покриває вимоги до лабораторних даних для фармацевтичних препаратів, хімічних речовин, біоцидів і засобів захисту рослин. Лабораторні дані використовуються при оцінці ризиків для здоров'я людини і довкілля.

Поряд з цим в ЄС є додаткове регулювання, яке охоплює засоби захисту рослин – належної експериментальної практики (GEP), яке було введено спеціально для біологічних оцінок, включаючи польові дослідження [9].

Стаття 60 Регламенту (ЄС) № 1107/2009 Європейського Парламенту та Ради «Про розміщення на ринку продукції для захисту рослин і скасування Директив Ради ЄС 79/117 / ЕЕС і 91/414 / ЕЕС» свідчить про наступне: «... перелік звітів з випробувань і досліджень, що стосуються чинної речовини, антидоту або синергисту, що активує речовини ... і засоби для захисту рослин,

які є необхідними для первинного дозволу, зміни умов дозволу або поновлення дозволу ... включають в себе інформацію, чи були дослідження і звіти по них сертифіковані, як відповідні принципам належної лабораторної практики або належної експериментальної практики» [10]. Принципи належної експериментальної практики були введені в Європі в 1996 році, щоб забезпечити регулювання даних польових випробувань пестицидів з метою їх реєстрації. GEP була введена, щоб забезпечити основу і однаковість для проведення експериментів та подання звітності з оцінки пестицидів, які використовуються в польових умовах. Адже, як зазначалося вище, існує багато факторів у польових умовах, які знаходяться поза контролем дослідників - ґрунтово-кліматичні особливості, погодні умови, сортовий і видовий склад рослин, особливості агротехніки вирощування, специфіки шкідливих об'єктів та ін. Як наслідок цього, результати польових досліджень, на відміну від лабораторних, схильні до багатьох перемінних. Тому надійні статистичні моделі мають важливе значення для інтерпретації результатів. (В Європі регулювання по GEP здійснюється окремо від GLP. На інших територіях країн-членів ОЕСР, таких як Японія і США - тільки GLP, що охоплює все експериментування на регульованих ринках) [9]. Структура GEP подібна до GLP і вимагає аналогічних формальних документів, таких як протоколи, СОПи, польові журнали для збору даних, підготовка звітів і посадових інструкцій, а також формальну систему незалежного контролю якості.

Висновки

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, перед нашою державою стоїть цілий ряд невідкладних викликів з підготовки нормативно-правової бази щодо імплементації санітарних і фітосанітарних заходів на підставі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, приведення своїх технічних регламентів і процедур відповідно до європейських і міжнародних вимог. На нашу думку, одним із важливих завдань цієї програми є уніфікація методів тестування засобів захисту рослин в Україні на підставі керівних документів ОЕСР з

випробувань хімікатів, імплементація принципів належної лабораторної практики в дослідних установах країни з метою

взаємного визнання даних і однаковості в оцінці рівня небезпеки для здоров'я людини і навколишнього середовища. —

ЛІТЕРАТУРА

1. Біологічна безпека України/Моногр. /за заг. ред. М.В. Величка і В.Г. Радченка/, – К.: Національна академія СБ України, Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя Міністерства охорони здоров'я України. – 2016. – 783с.
2. Prodanchuk M. Concerning the Food Safety management in Ukraine in accordance With the requirements of Biological Safety in EU/M. Prodanchuk, M. Velychko, O. Shamsutdinov, M. Babyak, I. Salahor//ISSN 1993–1751; Problems of Nutrition. – № 1(46), 2017, – P. 5–9.
3. МЗС України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association>.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – том 1. – С. 83. – стаття 2125 . Електронний ресурс. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.
5. МЗС України. Співробітництво в рамках ОЕСР. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/2533>.
6. OECD Principles of Good Laboratory Practice. h Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=ENV/MC/CHEM\(98\)17&doclanguage=en](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=ENV/MC/CHEM(98)17&doclanguage=en).
7. OECD Series on Principles of GLP and Compliance Monitoring. Number 6. The application of the glp principles to field studies // ENV/JM/MONO(99)22 – Environment Directorate organisation for economic cooperation and development. – Paris, 1999. – 16 p. Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=env/jm/mono\(99\)22](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=env/jm/mono(99)22).
8. OECD Guidelines for the Testing of Chemicals. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/env/ehs/testing/oecdguidelinesfor-thetestingofchemicals.htm>
9. McKenzie John Efficacy Trials and Influencing Factors in Field Practice in Europe/John McKenzie // AgroNews. – 2012. – Jun. 6. h Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://news.agropages.com/News/NewsDetail---7033.htm>.
10. REGULATION (EC) No 1107/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 October 2009 concerning the placing of plant protection products on the market and repealing Council Directives 79/117/EEC and 91/414/EEC. // Official Journal of the European Union. – 2009. – 50 p. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1107&from=EN>.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИССЛЕДОВАНИЙ ПЕСТИЦИДОВ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Н.Г. Проданчук, И.В. Лепешкин, А.П. Кравчук, А.П. Гринько, Н.В. Величко, Н.В. Бабяк, М.И. Лепешкина.
ГП «Научный центр превентивной токсикологии, пищевой и химической безопасности имени академика Л.И. Медведя МЗ Украины», г. Киев, Украина

РЕЗЮМЕ. В статье исследуются аспекты Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС, где важной частью является положение о создании зоны свободной торговли, которая предусматривает приведение Украиной своих технических регламентов и процедур в соответствие с европейскими. При этом особое внимание уделено требованиям гармонизации отечественных нормативно-правовых актов, касающихся размещения на рынке химической продукции, в том числе пестицидов, а также качества и идентичности их исследований с целью оценки уровня опасности для здоровья человека и окружающей среды.

По мнению авторов, основным элементом тождества качества данных для оценки химических веществ, служит использование принципов надлежащей лабораторной практики при проведении их исследований, принятых Организацией экономического сотрудничества и развития (ОЭСР). Изложены задачи по решению поднятых проблем при проведении исследований пестицидов в полевых условиях.

Ключевые слова: ОЭСР, средства защиты растений, надлежащая лабораторная практика, полевые исследования, стандартные операционные процедуры.

**STATUTORY REGULATION OF PESTICIDE STUDIES UNDER CONDITIONS OF WORLD
ECONOMY GLOBALIZATION: THE INTERNATIONAL EXPERIENCE.**

M. Prodanchuk, I. Leposhkin, O. Kravchuk, A. Hrinko, M. Velychko, M. Babiak, M. Leposhkina
*State Enterprise "L. I. Medved's Research Center of Preventive
Toxicology, Food and Chemical Safety, Ministry of Health of Ukraine", Kyiv, Ukraine*

ABSTRACT. *This article explores aspects of EU-Ukraine Association Agreement, where an important part is a provision for the establishment of a free trade zone, which involves bringing Ukraine's technical regulations and procedures in line with European ones. At the same time, special attention is paid to the requirements of harmonization of domestic statutory acts concerning placing of chemical products, including pesticides on the market, as well as quality and identity of their studies to assess the level of hazard to human health and environment.*

According to the authors, the main element of the identity of the quality of data for the assessment of chemicals is the use of the principles of Good Laboratory Practice in conducting studies, approved by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). Tasks for solving these issues during field studies of pesticides have been outlined.

Key words: *OECD, plant protection products, Good Laboratory Practice, field studies, standard operating procedures.*

Надійшла до редакції 27.04.2018 р.